

Protokoll 3/2026

fört vid Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnds
sammanträde torsdagen den 19 februari 2026 kl. 18:30-
20:30, Slakthusplan 8A

Ledamöter

Hassan Jama (V) Ordförande
Peter Backlund (L) 1:e vice ordförande
Kristina Öberg (S) 2:e vice ordförande
Alexander Pettersson (S)
Ingela Edlund (S)
Mikael Hörnkvist (S)
Cecilia Herrström (V)
Peter Dannqvist (MP)
Gustav Johansson (M)
Henrik Virro (M)
Victor Siljevik (M)
Emelie Wassermann (SD)
Christina Peterson (C)

Ersättare

Anna Forssell (S)
Anna-Lena Strindlund (S)
Papel Khan (S)
Erika Sandström Nysäter (V)
Margareta Olofsson (V)
Bodil Unenge (MP)
Kristiina Katajikko (M)
Aura Weström (M) §§1-4
Urban Rybrink (L)

Övriga närvarande

Anders Carstorp Stadsdelsdirektör
Carina Idenfors Avdelningschef
Veronica Starck Avdelningschef
Jenny Johansson Avdelningschef
Leif Kananen Avdelningschef
Camilla Nilsson Personalföreträdare
Sara Ek Tjänsteman
Joanna Millares Rosell Enhetschef
Jimmy Andersson Enhetschef §§1-5, §§7-11
Richard Hultman Enhetschef

Justerare

Hassan Jama (V), Peter Backlund (L)

Datum för justering

2026-02-24

Paragraf §§1-5, §§7-18

Sekreterare Sara Ek

§ 1**Val av justerare och dag för justering****Beslut**

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd utser 1:a vice ordförande Peter Backlund (L) att tillsammans med ordförande Hassan Jama (V) justera dagens protokoll. Justering sker tisdag den 24 februari 2026.

§ 2**Godkännande av dagordning****Beslut**

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner dagordningen.

§ 3**Medborgarförslag om att sätta upp papperskorg vid skogen utanför förskolan Paletten****Svar på medborgarförslag**

EÅV 2025/1040

Beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på medborgarförslaget.

Sammanfattning av ärendet

Ett medborgarförslag om att sätta upp en papperskorg vid skogen utanför förskolan Paletten har skickats in till stadsdelsförvaltningen. Förslaget kommer från en förskoleklass som upptäckt att det finns mycket hundbajs i skogsområdet nära förskolan. Barnen såg att en papperskorg saknades i närheten och föreslår att stadsdelsförvaltningen sätter upp en ny papperskorg.

Stadsdelsförvaltningen tycker det är mycket positivt att barnen inkommer med ett medborgarförslag om renhållning i stadsmiljön. Platsen har undersökts och stadsdelsförvaltningen föreslår att en ny papperskorg ska sättas upp på den föreslagna platsen.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner tjänsteutlåtandet som svar på medborgarförslaget.

Handlingar i ärendet

- EÅV 2025/1040-4 Tjänsteutlåtande: Medborgarförslag om att sätta upp papperskorg vid skogen utanför förskolan Paletten
- EÅV 2025/1040-3 Medborgarförslag om att sätta upp papperskorg vid skogen utanför förskolan Paletten(maskade uppgifter)

§ 4**Medborgarförslag om att inrätta en
andrahandsbytesstation i Rågsved****Svar på medborgarförslag**

EÅV 2025/1007

Beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på medborgarförslaget.

Sammanfattning av ärendet

Ett medborgarförslag om att inrätta en andrahandsbytesstation i Rågsved har skickats in till stadsdelsnämnden. Förslagsställaren önskar att stadsdelsförvaltningen anlägger en andrahandsbytesstation vid Rågsved centrum.

Stadsdelsförvaltningen anser att förslaget är bra, men bedömer att plats och förvaring av bytesföremål behöver undersökas mer så att platsen kan hållas ren och trygg samt att bytessaker inte förstörs.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner tjänsteutlåtandet som svar på medborgarförslaget.

Ajournering

Sammanträdet ajournerades kl. 19.37-19.39

Handlingar i ärendet

- EÅV 2025/1007-4 Tjänsteutlåtande: Medborgarförslag om att inrätta en andrahandsbytesstation i Rågsved
- EÅV 2025/1007-3 Medborgarförslag om att inrätta en andrahandsbytesstation i Rågsved (maskade personuppgifter)

§ 5**Skrivelse Klargörande av projektets ekonomiska och tidsmässiga förutsättningar för nytt förvaltningshus i Rågsved****Svar på skrivelse från (M), (C) och (L)**

EÅV 2025/1019

Beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning av ärendet

Gustav Johansson m.fl. (M), Christina Peterson (C) och Peter Backlund (L) har lämnat in en skrivelse till stadsdelsförvaltningen. De vill bland annat att stadsdelsförvaltningen presenterar en samlad bild över kostnadsutvecklingen i projekt nytt förvaltningshus i Rågsved.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Yrkanden

Gustav Johansson m. fl. (M), Peter Backlund (L), Christina Peterson (C) yrkar gemensamt att nämnden beslutar enligt följande:

1. Att stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen
2. Att stadsdelsnämnden hemställer hos kommunstyrelsen att pröva om projektägarskap och genomförande av förvaltningshusdelen i Bygeln 5 bör överföras till fastighetsnämnden och fastighetskontoret

Ett nytt förvaltningshus i Rågsved är en viktig och riktig inriktning. Närvaro av kommunal verksamhet stärker centrum, ökar rörelsen i området och bidrar till trygghet. Den inriktningen står vi fast vid. Samtidigt är projektet Bygeln 5 komplext och ekonomiskt känsligt. Kalkylerna är strama och projektets långsiktiga bärkraft förutsätter att budget och tidplan hålls. Varje fördyring eller förskjutning riskerar att slå direkt mot stadsdelens ekonomi och i förlängningen mot resurser till kärnverksamhet som äldreomsorg, socialtjänst och förebyggande arbete. Lokalförsörjning får aldrig ske på bekostnad av verksamheten.

Mot den bakgrunden bör det prövas om förvaltningshusdelen ska renodlas organisatoriskt och hanteras av fastighetskontoret. Kontoret har ett tydligt uppdrag att utveckla och förvalta stadens

egna lokaler och besitter den projekt och portföljkompetens som krävs för att hålla samman ekonomi, risk och genomförande. En sådan prövning bör redovisa konsekvenser för tidplan, ekonomi, hyresmodell och ansvarsfördelning. Syftet är inte att ompröva beslutet om Rågsved eller att fördröja projektet, utan att säkerställa att det genomförs med rätt huvudmannaskap och med full kontroll över kostnaderna.

Tredimensionell fastighetsbildning är ett alternativ som bör analyseras. Genom en sådan lösning kan förvaltningshusdelen och bostadsdelen hållas samman fysiskt men hanteras av olika huvudmän. Den modellen har tidigare använts inom staden i samverkan mellan fastighetskontoret och Micasa, bland annat vid Sandsborgsbadet. Verktögen finns redan.

Förvaltningshuset i Rågsved är en investering i stadsdelens framtid. Just därför måste den genomföras med tydlig styrning, rätt kompetens och strikt budgetdisciplin, så att verksamhetens resurser skyddas.

Ordförande Hassan Jama (V) yrkar att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Hassan Jama (V) ställer Gustav Johansson m. fl. (M), Peter Backlunds (L), Christina Peterson (c) förslag och förvaltningens förslag till beslut mot varandra och finner att nämnden beslutar i enighet med förvaltningens förslag till beslut.

Reservationer

Gustav Johansson m. fl. (M), Peter Backlund (L), Christina Peterson (C) reserverar sig gemensamt mot beslutet till förmån för sitt eget yrkande.

Handlingar i ärendet

- EÅV 2025/1019-2 Tjänsteutlåtande: Svar på skrivelse om klargörande av projektets ekonomiska och tidsmässiga förutsättningar för nytt förvaltningshus i Rågsved
- EÅV 2025/1019-1 Skrivelse Klargörande av projektets ekonomiska och tidsmässiga förutsättningar för nytt förvaltningshus i Rågsved

§ 7**Verksamhetsberättelse 2025 för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd**

EÄV 2025/1060

Beslut

1. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner verksamhetsberättelse med bokslut för 2025 och överlämnar rapporten till kommunstyrelsen.
2. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd begär att ackumulerat netto om 35,6 mnkr för resultatenheterna överförs till 2026.
3. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner verksamhetsanpassningar för daglig verksamhet på Bersågränd 9 i Enskede till en första årshyra om 3,8 miljoner kronor.
4. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner blankettset enligt bilaga 1.
5. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner balansräkning enligt bilaga 2.
6. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner resultaträkning enligt bilaga 3.
7. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner Uppföljning av trygghetsinvestering i Enskede enligt bilaga 4.
8. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner Uppföljning av trygghetsinvestering i Hagsätra enligt bilaga 5.
9. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner att resultatenheten Enskede nya servicehus upphör från och med 2026 samt att resultatenhetens ackumulerade överskott i resultatfonden om 2,263 mnkr har avvecklats och reglerats inom stadsdelsnämndens samlade resultat i samband med bokslutet 2025, i enlighet med stadens anvisningar för resultatenheter.
10. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner att resultatenheten Vantörs hemtjänst från och med 2026 delas upp i Vantörs hemtjänst och Hemtjänst Hagsätra-Rågsved.
11. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner att resultatenheten Enskede hemtjänst från och med 2026 delas upp i Hemtjänst Enskededalen och Hemtjänst Gullmarsplan.
12. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner Uppföljning av intern kontroll enligt bilaga 6.
13. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner Uppföljning av åtgärdsplan utifrån samverkansöverenskommelsen med polisen enligt bilaga 7.

14. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner GDPR årsrapport 2025 enligt bilaga 8.
15. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner Handlingsplan för utfasning av fossila bränslen i stadsmiljöverksamheten 2026 enligt bilaga 9.
16. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner Vägledning för samverkan med civilsamhället enligt bilaga 10.
17. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner Verksamhetuppföljningar 2025 enligt bilaga 11.
18. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner Uppföljning av ramavtal för parkinvesteringar och ramavtal för parkskötsel enligt bilaga 12.

Sammanfattning av ärendet

Stadsdelsförvaltningen bedömer att det arbete som genomförts under året har bidragit till att kommunfullmäktiges tre inriktningsmål har uppnåtts helt. Tolv av målen för verksamhetsområdena har uppnåtts helt och fyra delvis. Nästan alla nämndmål har uppnåtts. Som grund för bedömningen utgår stadsdelsförvaltningen från den verksamhet som bedrivits, resultat av indikatorer och nämndmål samt aktiviteter som genomförts under året. Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner verksamhetsberättelse med bokslut och tillhörande bilagor och översänder rapporten till kommunstyrelsen.

Särskilda uttalanden

Peter Backlund (L), Gustav Johansson m fl. (M), Christina Peterson (C) har lämnat in ett gemensamt särskilt uttalande:

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd bedriver en omfattande verksamhet om cirka 2,9 miljarder kronor. Kvaliteten i verksamheterna är över lag god, men det finns också förbättringsområden. Med tanke på de skattehöjningar som skett med nuvarande majoritet under mandatperioden, är förväntningarna högt ställda på att medborgarna ska få valuta för de uppgifter som är gjorda. Vi i Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet hade på några områden förväntat oss bättre resultat. Vi är förstås positiva till att det ekonomiska resultatet visar ett överskott på 47,4 miljoner och att resultatfonderna kan fyllas på så att 11,8 miljoner återstår. En stor del av förklaringen till överskottet kan hänföras till det statliga bidraget för nyanlända på 27,6 miljoner kronor, men samtidigt är vi medvetna att förvaltningen arbetat hårt för att nå en budget i balans. Det är exempelvis glädjande att underskottet för Barn och unga – individ och familj nu minskar till 15,8 miljoner kronor. En central skyddsfond där stadsdelar med dyra placeringar kan söka medel,

hade räddat situationen ytterligare och andra verksamheter hade sluppit bidra till att täcka detta underskott.

Vad gäller stadsdelens verksamheter fortsätter många att leverera en hög kvalitet till gagn för medborgarna. Många av verksamhetsmålen och nämndmålen nås även om det kan finnas tveksamheter i tolkningen av vissa, men tolkningen är kanske generös? Det gäller t ex verksamhetsmålet att "alla barn ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid". Målet uppnås helt när 3 av 5 indikatorer nås, 1 delvis och 1 inte alls. Här verkar det rimligare med "delvis".

Positivt är att tryggheten i stadsdelen ökar, något som vi menar är synnerligen viktigt. Dock är siffrorna inte nedbrutna i olika områden, varför siffran inte säger mycket. Nöjdheten med städning av stadsdelen ökar också, vilket är positivt även om årsmålet inte riktigt nås.

Vi hade hoppats och trott att med färre barn i förskolan, skulle antalet barn i barngrupperna kunna minska, men i stället har det ökat till i snitt 16,3 där målet är 14,9. Också antalet barn per legitimerad förskollärare ökar. Ett fortsatt orosmoln är att det bara är 54,55% av barn som är familjehemsplacerade som når målen i Sv, Ma och Eng när målet är satt till 75%. Detta trots att två skolsamordnare är anställda. Möjligt är att dessa anställningar ännu inte gett resultat.

Emelie Wassermann (SD) har lämnat in ett särskilt uttalande:

Sverigedemokraterna vill inledningsvis framhålla det viktiga arbete som utförs av medarbetare inom stadsdelsförvaltningens verksamheter. Många delar av verksamheten fungerar väl och flera enheter uppvisar god kvalitet och ett systematiskt förbättringsarbete.

Samtidigt finns det områden i verksamhetsberättelsen som väcker oro och som kräver ett tydligare ansvarstagande.

Vi ser allvarligt på de brister som redovisas inom dataskyddsarbetet. Att en betydande andel personuppgiftsincidenter inte rapporteras inom föreskriven tid och att konsekvensbedömningar inte alltid genomförs där risk föreligger är inte acceptabelt. Skyddet av invånarnas personuppgifter är en grundläggande rättssäkerhetsfråga och får aldrig bli en administrativ bisak.

Vi noterar att den omfattande IT-incident som drabbade Stockholms stad under året har påverkat förvaltningens arbete och belyst sårbarheter i system och rutiner. Det är naturligt att en extraordinär händelse ställer höga krav på organisationen.

Samtidigt kan en extern attack aldrig utgöra en förklaring till att grundläggande krav enligt dataskyddsförordningen inte uppfylls. Kravet på rapportering inom 72 timmar och skyldigheten att genomföra konsekvensbedömningar vid höga risker är tydligt reglerade i lag. En kris ska pröva en organisations robusthet, inte blottlägga avsaknaden av den.

När brister kvarstår över tid tyder det på bristande styrning och otillräcklig uppföljning. Förvaltningen behöver därför tydligt redovisa vilka organisatoriska brister som identifierats, vilka konkreta åtgärder som vidtagits och hur man säkerställer att motsvarande problem inte upprepas.

Vi noterar även att planerad behörighetskontroll inom internkontrollen inte genomförts utan skjutits fram. Mot bakgrund av de konstaterade dataskyddsbristerna är detta särskilt problematiskt. Internkontroll måste vara ett verktyg för faktisk riskminimering, inte en formalitet.

Inom LSS-verksamheten och äldreomsorgen redovisas flera enheter som endast till största del uppfyller gällande krav. Det gäller bland annat brister i dokumentation, egenkontroller och kompetensnivå. Särskilt oroande är att vissa brukare uppger att de känner rädsla i sin boendemiljö. För oss är trygghet och värdighet i omsorgen helt grundläggande. Ingen omsorgstagare ska känna otrygghet i sitt hem.

Sverigedemokraterna vill inledningsvis framhålla det viktiga arbete som utförs av medarbetare inom stadsdelsförvaltningens verksamheter. Många delar av verksamheten fungerar väl och flera enheter uppvisar god kvalitet och ett systematiskt förbättringsarbete.

Samtidigt finns det områden i verksamhetsberättelsen som väcker oro och som kräver ett tydligare ansvarstagande.

Vi ser allvarligt på de brister som redovisas inom dataskyddsarbetet. Att en betydande andel personuppgiftsincidenter inte rapporteras inom föreskriven tid och att konsekvensbedömningar inte alltid genomförs där risk föreligger är inte acceptabelt. Skyddet av invånarnas personuppgifter är en grundläggande rättssäkerhetsfråga och får aldrig bli en administrativ bisak.

Vi noterar att den omfattande IT-incident som drabbade Stockholms stad under året har påverkat förvaltningens arbete och belyst sårbarheter i system och rutiner. Det är naturligt att en extraordinär händelse ställer höga krav på organisationen.

Samtidigt kan en extern attack aldrig utgöra en förklaring till att grundläggande krav enligt dataskyddsförordningen inte uppfylls.

Kravet på rapportering inom 72 timmar och skyldigheten att genomföra konsekvensbedömningar vid höga risker är tydligt reglerade i lag. En kris ska pröva en organisations robusthet, inte blottlägga avsaknaden av den.

När brister kvarstår över tid tyder det på bristande styrning och otillräcklig uppföljning. Förvaltningen behöver därför tydligt redovisa vilka organisatoriska brister som identifierats, vilka konkreta åtgärder som vidtagits och hur man säkerställer att motsvarande problem inte upprepas.

Vi noterar även att planerad behörighetskontroll inom internkontrollen inte genomförts utan skjutits fram. Mot bakgrund av de konstaterade dataskyddsbristerna är detta särskilt

problematiskt. Internkontroll måste vara ett verktyg för faktisk riskminimering, inte en formalitet.

Inom LSS-verksamheten och äldreomsorgen redovisas flera enheter som endast till största del uppfyller gällande krav. Det gäller bland annat brister i dokumentation, egenkontroller och kompetensnivå. Särskilt oroande är att vissa brukare uppger att de känner rädsla i sin boendemiljö. För oss är trygghet och värdighet i omsorgen helt grundläggande. Ingen omsorgstagare ska känna otrygghet i sitt hem.

Vi ser också behov av en mer återhållsam och rättssäker tillämpning av samverkansformer med civilsamhället, särskilt när det gäller idéburna offentliga partnerskap och resursfördelning via nätverk. All offentlig finansiering ska präglas av transparens, likabehandling och tydlig uppföljning.

Avslutningsvis vill vi understryka att god ekonomi, rättssäker myndighetsutövning och trygg omsorg hänger samman.

Förvaltningen behöver stärka styrning, uppföljning och kontroll så att verksamheten inte bara uppfyller mål på papperet utan levererar faktisk kvalitet och trygghet för invånarna.

Vi ser också behov av en mer återhållsam och rättssäker tillämpning av samverkansformer med civilsamhället, särskilt när det gäller idéburna offentliga partnerskap och resursfördelning via nätverk. All offentlig finansiering ska präglas av transparens, likabehandling och tydlig uppföljning.

Avslutningsvis vill vi understryka att god ekonomi, rättssäker myndighetsutövning och trygg omsorg hänger samman.

Förvaltningen behöver stärka styrning, uppföljning och kontroll så att verksamheten inte bara uppfyller mål på papperet utan levererar faktisk kvalitet och trygghet för invånarna.

Handlingar i ärendet

- EÅV 2025/1060-1 Tjänsteutlåtande: Verksamhetsberättelse 2025 för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd
- EÅV 2025/1060-1.1 Bilaga 1. Sdn14 VB 2025
- EÅV 2025/1060-1.2 Bilaga 2. Balansräkning 2025
- EÅV 2025/1060-1.3 Bilaga 3. Resultaträkning 2025
- EÅV 2025/1060-1.4 Bilaga 4. Uppföljning av trygghetsinvestering i Enskede
- EÅV 2025/1060-1.5 Bilaga 5. Uppföljning av trygghetsinvestering i Hagsätra
- EÅV 2025/1060-1.6 Bilaga 6. Uppföljning av intern kontroll 2025
- EÅV 2025/1060-1.7 Bilaga 7. Uppföljning av åtgärdsplan SÖK
- EÅV 2025/1060-1.8 Bilaga 8. GDPR årsrapport 2025
- EÅV 2025/1060-1.9 Bilaga 9. Handlingsplan för utfasning av fossila bränslen i stadsmiljöverksamheten 2026

- EÅV 2025/1060-1.10 Bilaga 10. Vägledning för samverkan med civilsamhället 2025
- EÅV 2025/1060-1.11 Bilaga 11. Verksamhetsuppföljningar 2025
- EÅV 2025/1060-1.12 Bilaga 12. Uppföljning av ramavtal för parkinvesteringar och ramavtal för parkskötsel
- EÅV 2025/1060-2 Ändringsblad till Verksamhetsberättelse 2025

§ 8**Flytt av verksamhet Sturebackens gruppbostad LSS****Genomförandeärende**

EÅV 2026/24

Beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner stadsdelsförvaltningens förslag att permanent flytta verksamheten Sturebackens gruppbostad LSS från Tussmötevägen 120D till Tussmötevägen 173.

Sammanfattning av ärendet

Verksamheten Sturebackens gruppbostad LSS behöver flytta från sitt nuvarande boende på Tussmötevägen 120D. På Tussmötevägen 173 finns ett ledigt våningsplan som har alla förutsättningar att fungera som en ny permanent adress för verksamheten. Stadsdelsförvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner stadsdelsförvaltningens förslag att permanent flytta verksamheten Sturebackens gruppbostad LSS från Tussmötevägen 120D till Tussmötevägen 173.

Handlingar i ärendet

- EÅV 2026/24-1 Tjänsteutlåtande: Genomförandeärende
Flytt av verksamhet Sturebackens gruppbostad LSS

§ 9**Upphandling av vinterväghållning och viss parkskötsel**

EÅV 2025/1089

Beslut

1. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ger förvaltningen i uppdrag att genomföra en upphandling av vinterväghållning och viss parkskötsel.
2. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ger stadsdelsdirektören i uppdrag att på nämndens vägnar fatta beslut i alla frågor avseende upphandlingen innefattande beslut om upphandlingsdokument, tilldelningsbeslut, undertecknande av ramavtal och andra erforderliga beslut under avtalstiden, inklusive eventuell förlängning.

Sammanfattning av ärendet

Under 2026 kommer stadsdelsförvaltningen att ta över drift och underhåll av parker i egen regi. I *Utredning om egen regi för park- och naturskötsel* (diarienummer EÅV 2024/541) föreslog stadsdelsdelsförvaltningen att vinterväghållning fortsatt bör bedrivas på entreprenad och att moment som sällan sker eller som kräver särskilda specialistfunktioner, alternativt tunga maskiner, fortsatt ska upphandlas.

Upphandlingen omfattar tjänsten vinterväghållning och viss parkskötsel inom stadens park- och naturmark. Inom begreppet *viss parkskötsel* ryms slåtter på allmän platsmark och skötsel av vägrenar utmed trafikleder. Upphandlingen kommer genomföras tillsammans med Farsta, Skarpnäcks och Skärholmens stadsdelsförvaltningar.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ger förvaltningen i uppdrag att genomföra en upphandling av vinterväghållning och viss parkskötsel. Vidare föreslår förvaltningen att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ger stadsdelsdirektören i uppdrag att på nämndens vägnar fatta beslut i alla frågor avseende upphandlingen innefattande beslut om upphandlingsdokument, tilldelningsbeslut, undertecknande av ramavtal och andra erforderliga beslut under avtalstiden, inklusive eventuell förlängning.

Yrkanden

Gustav Johansson m. fl. (M), Peter Backlund (L), Christina Peterson (C), Emelie Wassermann (SD) yrkar gemensamt att nämnden beslutar enligt följande:

1. Att stadsdelsnämnden beslutar att genomföra upphandling av vinterväghållning och viss parkskötsel enligt förvaltningens förslag
2. Att upphandlingsdokument, tilldelningsbeslut samt eventuella förlängningar av avtal ska underställas nämnden för beslut
3. Att förvaltningen inför upphandlingen redovisar hur kravställning, uppföljning, vitesstruktur och samverkansrutiner med trafikkontoret ska skärpas mot bakgrund av de omfattande brister som konstaterats i vinterväghållningen under januari 2026

En kommun ska klara av att hålla sina gångvägar och trappor framkomliga även när snön faller. När det inte sker är det inte vädret som sviker, utan systemet. Konsekvenserna märks direkt i människors vardag, i fallolyckor, i inställda besök och i otrygghet. Den senaste vintern har stadsdelen haft ett mycket högt antal klagomål. Det har rapporterats om bristande röjning av gångstråk, svårframkomliga trappor och situationer där äldre inte kunnat lämna sina bostäder. Förtroendet har skadats.

Samtidigt befinner sig stadsdelen i en omfattande organisationsförändring där parkverksamheten övergår i egen regi. Att i detta läge ytterligare minska den politiska insynen genom att delegera samtliga upphandlingsbeslut är fel väg.

När en verksamhet varit föremål för omfattande kritik bör den politiska styrningen förstärkas. Upphandlingsdokumentens kravbild, incitamentsstruktur och uppföljningsmekanismer är avgörande för resultatet. Det gäller särskilt inställelsetider, prioritering av gångstråk till äldreboenden och vårdinrättningar, beredskap samt tydliga ekonomiska konsekvenser vid bristande leverans.

Det är nämnden som ytterst bär det demokratiska ansvaret inför invånarna. Det ansvaret kan inte reduceras till en formell delegation när frågan rör en så grundläggande samhällsfunktion. Politisk styrning handlar inte om att detaljstyra tjänstemän. Den handlar om att ta ansvar när systemet inte levererar. I ljuset av den kritik som framförts är det rimligt att nämnden själv fattar beslut om upphandlingsdokument, tilldelning och eventuella förlängningar.

När snön faller ska inte stockholmarna falla. Det ska vara tryggt att gå till bussen, att ta rullatorn till affären och att köra barnen till träningen. Fungerar inte det är det politikens ansvar att rätta till det.

Ordförande Hassan Jama (V) yrkar att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut

Beslutsgång

Ordförande Hassan Jama (V) ställer Gustav Johansson m. fl. (M), Peter Backlunds (L), Christina Peterson (C), Emelie Wassermann

(SD) förslag och förvaltningens förslag till beslut mot varandra och finner att nämnden beslutar i enighet med förvaltningens förslag till beslut.

Reservationer

Gustav Johansson m. fl. (M), Peter Backlund (L), Christina Petersson (C), Emelie Wassermann (SD) reserverar sig gemensamt mot beslutet till förmån för sitt eget yrkande.

Särskilt uttalande

Emelie Wassermann (SD) har lämnat in ett särskilt uttalande:

Sverigedemokraterna konstaterar att vinterväghållningen även fortsättningsvis föreslås bedrivas på entreprenad, med hänvisning till krav på beredskap och specialistkompetens. Vi noterar detta, men vill samtidigt understryka att entreprenadformen i sig inte är någon garanti för kvalitet.

Årets snöfall i Stockholm visade tydligt hur bristande beredskap och otillräcklig uppföljning kan få stora konsekvenser för framkomlighet och trygghet. Gångvägar, parkstråk och anslutningar till kollektivtrafik höll inte den standard som invånarna har rätt att förvänta sig. För äldre, personer med funktionsnedsättning och barnfamiljer innebär det i vissa fall att det inte gick att ta sig ut alls, för andra innebär den bristande snöröjningen fallolyckor med lång rehabilitering som följd. Mot denna bakgrund är det avgörande att den kommande upphandlingen inte enbart fokuserar på avtalets formella genomförande, utan på faktisk leverans och uppföljning. Tidigare erfarenheter visar att brister i kontroll och uppföljning riskerar att urholka kvaliteten, även när avtalen i teorin är väl utformade.

Vi anser därför att upphandlingen måste innehålla:

- Skarpa och mätbara krav på inställelsetid och åtgärdsnivå
- Tydliga och konsekvent tillämpade vitesklausuler
- Regelbunden återrapportering till nämnden
- En utvärdering av hur tidigare vinterentreprenader har fungerat innan nytt avtal tecknas

Vinterväghållning är en trygghetsfråga och en tillgänglighetsfråga. Den måste fungera i praktiken, inte bara på papperet. Oavsett driftsform är det nämndens ansvar att säkerställa att skattebetalarnas medel används effektivt och att invånarna får den service de har rätt till.

Sverigedemokraterna kommer att följa genomförandet noggrant.

Handlingar i ärendet

- EÅV 2025/1089-1 Tjänsteutlåtande: Upphandling av vinterväghållning och viss parkskötsel

§ 10**Lokal för Fritidsbanken Högdalen****Inriktnings- och genomförandebeslut**

EÄV 2026/16

Beslut

1. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens förslag till inhyrningen av en lokal för Fritidsbanken på Skebokvarnsvägen 370 i Högdalen till en årshyra på 0,7 miljoner kronor och ger förvaltningen i uppdrag att teckna hyresavtal under förutsättning att kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott godkänner inhyrningen.
2. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ansöker hos kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott om godkännande av inhyrningen av en lokal för Fritidsbanken på Skebokvarnsvägen 370 i Högdalen till en årshyra på 0,7 miljoner kronor.
3. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner för egen del förvaltningens förslag till att påbörja anpassningarna av lokalen före det att hyresavtalet är undertecknat och ger stadsdelsdirektören i uppdrag att ingå ett förgävesavtal upp till ett totalt belopp på 1,5 miljoner kronor.

Sammanfattning av ärendet

Fritidsbanken Sverige är en ideell förening som är ett bibliotek, fast med sport- och friluftsutrustning. Fritidsbanken jobbar för att öka rörligheten bland barn, unga och vuxna oavsett förutsättningar och utrustningen är därför också gratis att låna. Genom avtal har Fritidsbanken Sverige upplåtit nyttjanderätten till varumärket och konceptet till Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd.

Stadsdelsförvaltningen har nu fått ett förslag på hyresavtal för en lokal på Skebokvarnsvägen 370 i Högdalen. Lokalen har rätt förutsättningar för att fungera för Fritidsbanken.

Stadsdelsförvaltningen planerar att öppna verksamheten för allmänheten i början av september 2026. För att möjliggöra en start i september behöver anpassningar av lokalen påbörjas före det att hyresavtalet kan undertecknas. Stadsdelsförvaltningen har därför tillsammans med hyresvärden tagit fram ett förgävesavtal.

Stadsdelsförvaltningen föreslår följande:

1. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens förslag till inhyrningen av en lokal för

- Fritidsbanken på Skebokvarnsvägen 370 i Högdalen till en årshyra på 0,7 miljoner kronor och ger förvaltningen i uppdrag att teckna hyresavtal under förutsättning att kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott godkänner inhyrningen.
2. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ansöker hos kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott om godkännande av inhyrningen av en lokal för Fritidsbanken på Skebokvarnsvägen 370 i Högdalen till en årshyra på 0,7 miljoner kronor.
  3. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner för egen del förvaltningens förslag till att påbörja anpassningarna av lokalen före det att hyresavtalet är undertecknat och ger stadsdelsdirektören i uppdrag att ingå ett förgävesavtal upp till ett totalt belopp på 1,5 miljoner kronor.

Yrkanden

Peter Backlund (L), Gustav Johansson m. fl. (M), Christina Peterson (C) yrkar gemensamt att nämnden beslutar enligt följande:

1. Att stadsdelsförvaltningen får i uppdrag att undersöka möjligheten att starta en Fritidsbank som drivs av föreningslivet eller som ett IOP- avtal med intresserad aktör.
2. Att i övrigt anföra:

En Fritidsbank i Högdalen är en bra idé. Med möjlighet att låna gratis utrustning, kan goda vanor med ökad rörlighet främjas bland både barn och vuxna. Vi menar dock att det är tveksamt om stadsdelen ska engagera sig på det sätt som förslaget innebär. Verksamheten tillhör knappast en kommuns kärnverksamhet och andra alternativ kan vara nog så intressanta. Även om ett avtal skrivits med Fritidsbanken Sverige så har vi förstått att stadsdelen ensam står för kostnaderna med både lokaler och anställda, men att stadsdelen fått tillgång till konceptet och varumärket.

Ett annat alternativ skulle kunna vara att föreningslivet själva driver en liknande verksamhet med stöd av stadsdelsförvaltningen. Förvaltningen skulle också kunna skriva ett IOP- avtal med någon intresserad aktör. Vi menar att andra alternativ bör undersökas, där andra aktörer tar ett större ansvar än stadsdelsförvaltningen.

Ordförande Hassan Jama (V) yrkar att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut

Beslutsgång

Ordförande Hassan Jama (V) ställer Gustav Johansson m. fl. (M), Peter Backlunds (L), Christina Peterson (C) förslag och förvaltningens förslag till beslut mot varandra och finner att nämnden beslutar i enighet med förvaltningens förslag till beslut.

Reservationer

Peter Backlund, Gustav Johansson m. fl. (M), Christina Peterson (C) reserveras sig gemensamt mot beslutet i förmån för sitt eget yrkande.

Särskilt uttalande

Emelie Wassermann (SD) har lämnat in ett särskilt uttalande:

Sverigedemokraterna är positiva till etableringen av Fritidsbanken i Högdalen. Att fler barn och unga får möjlighet till en aktiv fritid oavsett familjens ekonomiska förutsättningar är en viktig jämlikhets- och folkhälsofråga. Rörelse, gemenskap och delaktighet stärker både individen och lokalsamhället.

Fritidsbanken bidrar dessutom till återbruk och minskad konsumtion genom att utrustning samlas in och lånas ut. Det är ett konkret exempel på hur social nytta och resurshushållning kan förenas.

Samtidigt vill vi understryka vikten av långsiktig ekonomisk hållbarhet. När nya verksamheter etableras behöver både investeringskostnader, driftkostnader och personalresurser redovisas tydligt. Det är avgörande att nämnden har en samlad bild av de totala kostnaderna och hur verksamheten ska följas upp över tid.

Vi noterar också att ett förgävesavtal föreslås för att möjliggöra en snabb start. Även om ambitionen är god är det viktigt att ekonomiska risker hanteras med försiktighet och transparens. Offentliga medel ska alltid användas med ansvar och god framförhållning.

Med dessa utgångspunkter ser vi positivt på etableringen och förutsätter att verksamheten följs upp med tydliga mål för deltagande, tillgänglighet och faktisk nytta för barn och unga i stadsdelsområdet.

Handlingar i ärendet

- EÅV 2026/16-1 Tjänsteutlåtande: Genomförandeärende Lokal för Fritidsbanken i Högdalen
- EÅV 2026/16-1.1 Bilaga - Hyresavtal Skebokvarnsvägen 370
- EÅV 2026/16-3 Ändringsblad genomförandeärende ny lokal för Fritidsbanken i Högdalen
- EÅV 2026/16-2 Reviderad Tjänsteutlåtande: Genomförandeärende Lokal för Fritidsbanken i Högdalen

§ 11**Lokala åtgärdsprogrammet för Strömmen**

EÄV 2025/810

Beslut

1. Lokalt åtgärdsprogram för Strömmen, Fakta och åtgärdsbehov (bilaga 1) och Lokalt åtgärdsprogram för Strömmen, Genomförandeplan (bilaga 2), antas.
2. Utredning, uppföljning och utvärdering av Lokalt åtgärdsprogram för Strömmen ska ske i enlighet med vad som anges i detta tjänsteutlåtande.

Sammanfattning av ärendet

Enligt EU:s vattendirektiv ska samtliga vattenförekomster inom unionen skyddas och återställas så att de uppnår god ekologisk och kemisk status. Bestämmelser för en vattenförekomst benämns som miljökvalitetsnormer och kommuner och övriga berörda myndigheter har ansvaret för att en miljökvalitetsnorm följs.

Genom lokala åtgärdsprogram kan staden visa hur miljökvalitetsnormerna är avsedda att följas och utgör därmed en förutsättning för att staden ska kunna uppnå det bostadspolitiska målet om att bygga 140 000 nya bostäder till år 2035.

Strömmen påverkas, i likhet med majoriteten av stadens vattenförekomster, av att närområdet har förtätats vilket har lett till att livsmiljön och vattenkvaliteten för djur och växter förändrats. Strömmen bedöms idag ha otillfredsställande ekologisk status och uppnår inte god kemisk status. Syftet med det lokala åtgärdsprogrammet är att belysa de huvudsakliga utmaningarna och ge förslag på konkreta åtgärder så att kommunerna kring Strömmen kan bidra till att miljökvalitetsnormerna följs.

Underlagsmaterialet till det lokala åtgärdsprogrammet samt faktadelen har tagits fram gemensamt med Nacka kommun, som också ingår i Strömmens avrinningsområde.

Åtgärdsprogrammets faktadel utgör ett övergripande underlag för förslag till åtgärder och prioriteringar i de berörda kommunerna.

Varje kommun upprättar egna genomförandeplaner eller motsvarande.

Sammantaget kommer de föreslagna lokala åtgärderna att resultera i förbättrade förutsättningar för att följa miljökvalitetsnormerna, främst gällande belastningen av miljögifter inklusive metaller i Strömmen. För att uppnå vattenkvalitetsmålen utifrån vattendirektivet för Strömmen krävs dock stora insatser även på regional, nationell och internationell nivå.

- För att förbättra vattenkvaliteten och förbättra förutsättningarna för växter och djur har ett antal förslag till åtgärder tagits fram. Åtgärderna syftar till att minska

spridningen av föroreningar och fosfor från sedimenten och från landbaserade källor såsom förorenade områden, trafik och oönskat avloppsvatten. Egenkontroll samt tillsyn av verksamheter som påverkar vattenområdet föreslås liksom åtgärder för att förbättra den fysiska livsmiljön för växter och djur. Slutligen föreslås en rad åtgärder som rör den fysiska planeringen samt ett antal samverkans- och dialoginsatser med andra myndigheter, kommuner och markägare.

- För flertalet av de åtgärder som föreslås i Stockholm går det i nuläget inte att uppskatta kostnaderna utifrån befintlig kunskap. Kostnaden för att hantera förorenade sediment och förorenad mark förväntas vara hög (hundratals miljoner kr) men fortsatta fördjupade utredningar kring åtgärdsbehov och reningsteknik behöver göras innan kostnadsuppskattning. Investeringskostnaden för de tre föreslagna dagvattenåtgärderna (B1-B3) uppskattas grovt till cirka 22 miljoner kr i Stockholm. Kostnaden behöver preciseras i det fortsatta utredningsarbetet.

Kostnaderna för att förbättra fysiska livsmiljöer i form av risvasar uppskattas till cirka 30 000 kr medan anläggande av en kajbalkong uppskattas till cirka 1,4 miljoner kr. Övriga åtgärder kring fysiska livsmiljöer är svåra att uppskatta. Även kostnaderna för att vidta förebyggande åtgärder för minskad spridning av föroreningar är svåra att uppskatta.

- De föreslagna åtgärderna behöver utredas vidare utifrån platsspecifika förutsättningar.
- Övriga föreslagna åtgärder som driftinsatser, fördjupande undersökningar och miljötillsyn bör genomföras succesivt av respektive ansvarig nämnd och bolagsstyrelse, baserat på resultat från utredningar och ekonomiska förutsättningar.
- Åtgärderna som föreslås i de lokala åtgärdsprogrammen kan finansieras på olika sätt, exempelvis genom VA-taxan, inom ordinarie budget eller genom att söka externa medel eller medel ur stadens centrala medelsreserv. Åtgärdsprogrammen innebär inte i sig ett beslut om finansiering och vilka åtgärder som ska genomföras utan detta prövas i stadens ordinarie processer. I och med detta sker också en prioritering mellan och inom de lokala åtgärdsprogrammen.
- De lokala åtgärdsprogrammen är inte juridiskt bindande som ett åtgärdsprogram i miljöbalkens mening, men utgör underlag för att konkretisera hur vattenmyndighetens bindande åtgärdsprogram ska kunna uppfyllas.
- Arbetet med lokala åtgärdsprogram visar att det finns ett omfattande åtgärdsbehov för stadens vattenförekomster och att vattenmyndigheternas beräkningar av åtgärdskostnaden

är underskattad. Effekten av vidtagna åtgärder kommer även att dröja då återhämtningsprocesserna i ekologiska system tar tid

Handlingar i ärendet

- EÅV 2025/810-2 Tjänsteutlåtande: Lokalt åtgärdsprogram för Strömmen
- EÅV 2025/810-2.1 Lokalt åtgärdsprogram för Strömmen_Faktadel
- EÅV 2025/810-2.2 Lokalt åtgärdsprogram för Strömmen_Genomförenadeplan_inklusive bilagor 1-3
- EÅV 2025/810-1.2 Bilaga 2 Fysiska icke-kommunala samverkansåtgärder
- EÅV 2025/810-1.6 Bilaga 1 Platsspecifika fysiska åtgärder
- EÅV 2025/810-1.7 Bilaga 3. Stadens gemensamma ansvar

§ 12**Remiss av reviderad matstrategi****Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2024/1083**

EÄV 2025/990

Beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat ett reviderat matprogram för Stockholms stad som ersätter tidigare matstrategi. Matprogrammet är ett stadsövergripande styrdokument och har upprättats i linje med bland annat Miljöprogram 2030. Fokus ligger på hälsa, klimat, miljö och livsmedelsberedskap. Det omfattar hållbara måltider i stadens verksamheter och arbetet med att stärka Stockholm som matstad med tydligare mål för ekologiska livsmedel, minskad klimatpåverkan och minskat matsvinn.

Stadsdelsförvaltningen är positiv till programmet och bedömer det som genomarbetat och stödjande för verksamheterna. Samtidigt lyfts behov av ett bättre upphandlat sortiment, gemensamma riktlinjer för matsvinn, vägledning kring kostnader och tydligare definitioner av närproducerat. Stadsdelsförvaltningen lyfter också behovet att se över kompetens och rutiner kopplat till livsmedelsallergier inom pedagogisk verksamhet. Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens förslag som svar på remissen.

Yrkanden

Christina Peterson (C) yrkar att nämnden beslutar enligt följande:

1. Delvis godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen
2. Att därutöver anföra följande:

Centerpartiet välkomnar att Stockholms stad tar fram ett nytt matprogram som ska stärka stadens arbete med mat och måltider utifrån hälsa, klimat/miljö och beredskap, samt att programmet tydligt omfattar Centerpartiets förslag "Matstaden Stockholm". Men det är tydligt att vänsterstyret missar flera viktiga perspektiv och målkonflikter, vilket gör att remissvaret behöver kompletteras. Matprogrammet beskriver livsmedelssektorn/jordbruket som en av de stora påverkansfaktorerna bakom förlusten av biologisk mångfald, med hänvisning till globala förhållanden. Vi menar att detta behöver nyanseras tydligare i programmet så att svenskt

jordbruk, som verkar under mycket högre miljö- och djurskydds krav, inte klumpas ihop med världens mest ohållbara matproducenter. Svenska bönder är en del av lösningen, inte problemet.

Programmet lyfter animalieproduktionens globala miljö- och klimatpåverkan och drar slutsatsen att köttkonsumtionen bör minska. Samtidigt anger programmet att igenväxning av betesmarker är ett av de största hoten mot biologisk mångfald i Sverige, och att kött som konsumeras bör komma från djur som fått beta och därigenom bidragit till öppna landskap och friska ekosystem. Vi anser att denna spänning måste hanteras genom ett tydligt tillägg: svensk betesbaserad djurhållning och naturbetesmarker ska lyftas fram som en del av lösningen för biologisk mångfald, inte reduceras till ett problem. Återigen, att svenska bönder är en del av lösningen, inte problemet.

Svenska bönder är dessutom en del av att skapa motståndskraft, för att öka vår nationella självförsörjningsförmåga på livsmedel. Sveriges försörjningsförmåga måste vara tillräckligt stark för att hålla i gång produktion och distribution, även vid störningar. För att bygga denna motståndskraft krävs bland annat att svenskt jordbruk är konkurrenskraftigt och att svenska jordbruksprodukter efterfrågas. Motståndskraften byggs i vardagen innan det är krig (det vill säga nu) men det perspektivet saknas i princip helt och programmet vilket gör att beredskapsperspektivet mer känns som läpparnas bekännelse, även om vi delar bilden av att det i alla lägen är viktigt att upprätthålla utrikeshandeln. Att man inte vidtar åtgärder för att tydligare efterfråga produkter av svenska bönder är därför beklagligt.

I fokusområde 1 listas att arbetet ska leda till ökad andel ekologiska och rättvist producerade livsmedel, minskad klimatpåverkan, minskat matsvinn, ökad säsongsanpassning och därefter fler närproducerade livsmedel. Vi anser att detta ger fel signal om vad som är mest effektivt för klimat, beredskap och landsbygd. Närproducerat/svenskt bör prioriteras högre i stadens praktiska vägledning. Vi föreslår därför att programmet kompletteras med en uttrycklig prioriteringsordning vid målkonflikter, exempelvis: 1. Närodlad ekologiskt 2. Närodlad 3. Ekologiskt (och därefter övriga hållbarhetskriterier i avvägningen).

Programmet konstaterar att Sverige är importberoende och att stärkt lokal/regional/svensk livsmedelsproduktion kan minska sårbarheten i leveranskedjor. Samtidigt slår programmet fast att staden inte får ställa krav på svenskt ursprung i upphandling. Vi menar att remissvaret måste tydliggöra att Stockholm har betydande möjligheter att stärka försörjningsberedskapen genom offentlig upphandling genom att, utöver det som nämns i programmet, utforma upphandlingar så att lokala och regionala producenter kan delta (till exempel logistikupplägg, rimliga delkontrakt, uppföljning). Som exempel lyckas Skövde kommun i

sina upphandlingar med att över 99 procent av alla animalier är svenskproducerade, genom rätt formulerade upphandlingskrav. Programmet hänvisar till kostrekommendationer som innebär tydliga normer för rätt kött och anger styrning mot mer vegetariska måltider i verksamheterna. Vi anser att stadens styrning bör fokusera på klimatsmart, trygg och populär mat med hög kvalitet och låg klimatpåverkan och att omställningen ska ske utan att låsa fast sig i ideologiskt färgade kostnormer, särskilt när svensk animalisk produktion ofta är ett bättre klimatval än långväga vegetariska alternativ.

Programmet bör även inkludera att ökad upphandling av viltkött skulle ge både hälso-, djurskydds-, miljö- och klimatomfattiga fördelar. Ur ett klimat- och hälsoperspektiv innebär viltkött kortare transporter samt att köttet är fritt från antibiotika, färgämnen, nitrit och andra tillsatser. Därtill är köttet magrare och därmed nyttigare. Ur ett djurskyddsperspektiv är det också bra då vilt lever i det fria. Stammar måste även gallras då de som växer ohämmat orsakar skador för jordbruk, trädgårdar, trafik samt offentliga platser, som exempelvis gäss som sprider bakterier på stadens badplatser. Eftersom de orsakar skador i grödor minskar också möjligheten till närodlade grödor om viltstammarna är för stora.

Emelie Wassermann (SD) yrkar att nämnden ska besluta enligt följande:

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut.
2. Därutöver anföra följande:

Sverigedemokraterna delar ambitionen att stadens måltider ska vara hållbara, näringsriktiga, trygga och bidra till god hälsa. Förskola, skola och äldreomsorg ska erbjuda mat av hög kvalitet som säkerställer tillräckligt energiintag och god näringsbalans. Offentliga måltider är inte enbart ett verktyg för miljöstyrning utan har en direkt påverkan på barns utveckling, elevers studieförmåga och äldres hälsa.

Hållbarhetsarbetet måste därför utgå från ett helhetsperspektiv där näringsriktighet, kvalitet och acceptans hos dem som äter maten väger tungt. För att säkerställa valfrihet och möta olika behov och preferenser bör det inom stadens verksamheter alltid finnas både ett fullvärdigt vegetariskt alternativ och ett alternativ som innehåller kött, fågel eller fisk. Ett sådant förhållningssätt bidrar till att fler faktiskt äter av den mat som serveras, vilket stärker folkhälsan och minskar risken för undernäring, särskilt bland äldre.

Fokus bör ligga på närproducerat och svensk livsmedelsproduktion framför ensidiga krav på ekologiska certifieringar. I en tid präglad av osäkerhet och störningar i globala leveranskedjor är livsmedelsberedskap och nationell försörjningsförmåga av större strategisk betydelse än symboliska procentsatser. De högt ställda kraven på ekologiska livsmedel har hittills inte uppnåtts, vilket talar för att det behövs en mer realistisk och genomförbar inriktning.

De skärpta kraven riskerar dessutom att öka livsmedelskostnaderna i verksamheter med begränsad möjlighet att påverka inköpen. Detta gäller särskilt verksamheter utan egna tillagningskök, där utrymmet att kompensera ökade kostnader genom egen matlagning är litet. Ambitionsnivån måste stå i rimlig proportion till verksamheternas ekonomiska förutsättningar.

Klimat- och miljöhänsyn är viktiga, men de får inte leda till detaljstyrning som riskerar att minska valfriheten, försämra måltidsupplevelsen eller öka matsvinnet. Stadens matpolitik ska präglas av realism, kostnadsmedvetenhet och respekt för verksamheternas praktiska förutsättningar.

Ordförande Hassan Jama (V) yrkar att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Hassan Jama (V) ställer Christina Peterson (C) förslag, Emelie Wassermann (SD) förslag och förvaltningens förslag till beslut mot varandra och finner att nämnden beslutar i enighet med förvaltningens förslag till beslut.

Reservationer

Christina Peterson (C) reserverar sig mot beslutet i förmån för sitt eget yrkande. Emelie Wassermann (SD) reserverar sig mot beslutet i förmån för sitt eget yrkande.

Handlingar i ärendet

- EÅV 2025/990-2 Tjänsteutlåtande: Remiss av reviderad matstrategi
- EÅV 2025/990-1.1 Bilaga - God mat för hälsa, klimat och miljö - Stockholms stads matprogram
- EÅV 2025/990-1.2 Tjänsteutlåtande SLK - Reviderad matstrategi

§ 13**Remiss av motion om Stadsdelslyftet****Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2025/652**

EÄV 2025/798

Beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat en motion skriven av Jan Jönsson och Anne-Lie Elfven, båda från Liberalerna, om att utveckla nuvarande satsningar i utsatta områden till ett bredare "Stadsdelslyft" som omfattar fler stadsdelar än Järva. Motionärerna föreslår att staden tar fram en styrande handlingsplan med tydliga mål och delmål för alla berörda nämnder och bolag.

Stadsdelsförvaltningen konstaterar att staden redan bedriver ett omfattande arbete genom fokusområden, där flera stadsdelar i södra Stockholm, inklusive Hagsätra-Rågsved, är prioriterade. Stadsdelsförvaltningen delar behovet av långsiktighet och tydlig styrning, men bedömer att utvecklingen av arbetet bör ske inom ramen för befintliga strukturer och pågående uppdrag att utvärdera fokusområdesarbetet.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Yrkanden

Peter Backlund (L) yrkar att nämnden beslutar enligt följande:

1. Att tillstyrka motionen.
2. Att därutöver anföra.

Det är positivt att staden i dag lyfter fler områden än Järva i sitt fokusarbete. Att Farsta, Skärholmen och Hagsätra-Rågsved särskilt uppmärksammas i översiktsplanen och i olika satsningar visar att bilden av stadens utmaningar har breddats. Det är ett steg i rätt riktning.

Samtidigt visar utvecklingen i exempelvis Skärholmen att det inte räcker att konstatera behov eller hänvisa till pågående arbete. Skärholmen har under senare år haft en tydlig negativ utveckling när det gäller trygghet och social problematik. Det understryker vikten av att redan nu bredda uppdraget och göra arbetet mer systematiskt i fler stadsdelar.

Det som motionen efterfrågar är inte ytterligare en parallell struktur, utan en styrande handlingsplan med konkreta mål, delmål och ansvarsfördelning. Utan en sådan riskerar arbetet att bli beroende av lokala initiativ och tillfälliga prioriteringar. En samlad plan skulle ge långsiktighet, tydligare politisk riktning och bättre förutsättningar för uppföljning.

Vi har under lång tid påtalat behovet av mer sammanhållen styrning i arbetet med stadens utsatta områden. Den kritiken har ofta mötts med hänvisningar till att arbete redan pågår. Samtidigt har senare granskningar och erfarenheter från verksamheterna visat att insatserna inte alltid varit tillräckligt koordinerade eller långsiktiga.

Ordförande Hassan Jama (V) yrkar att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Hassan Jama (V) Peter Backlunds (L) förslag till beslut mot varandra och finner att nämnden beslutar i enighet med förvaltningens förslag till beslut.

Reservationer

Peter Backlund (L) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget yrkande.

Handlingar i ärendet

- EÅV 2025/798-2 Tjänsteutlåtande: Remiss av motion om Stadsdelslyftet
- EÅV 2025/798-1.2 Motion om Stadsdelslyftet

§ 14**Remiss av handlingsplan för åldersvänlig stad**

EÄV 2025/1057

Beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Befintlig *handlingsplan för äldrevänlig stad* beslutades av kommunfullmäktige den 3 maj 2021 och har nu löpt ut.

Handlingsplan för en åldersvänlig stad är ett stadsövergripande styrdokument som ska förmedla en gemensam målbild för hur staden ska arbeta för att skapa en åldersvänlig stad.

Handlingsplanen utgår från världshälsoorganisationens (WHO) modell som innehåller identifierade utvecklingsområden tillsammans med målen i stadens styrdokument *Mål- och budget*, som beslutas av kommunfullmäktige varje år.

Stadsdelsförvaltningen ställer sig positiv till den föreslagna handlingsplanen och noterar att sakinnehållet huvudsakligen är detsamma, men att strukturen och ansvarsfördelningen har tydliggjorts. Stadsdelsförvaltningen ser det som positivt att utveckla och tillgängliggöra dokumentet, både för verksamheter som ska arbeta enligt handlingsplanen och för invånarna i Stockholms stad. Stadsdelsförvaltningen ställer sig också positiva till att *ålderism* blir en central utgångspunkt i handlingsplanen eftersom ett sådant fokus kräver aktivt förhållningssätt från staden.

Till ärendet har stadsdelsförvaltningens pensionärsråd inkommit med synpunkter. Rådet lyfter bland annat att handlingsplanens mål saknar tydlighet kring hur de ska uppnås och efterlyser konkreta förslag till genomförande. Samtidigt ser rådet positivt på handlingsplanens ambition med tematiska dialoger och årliga medborgardialoger för att bättre fånga äldres behov och önskemål.

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen

Yrkanden

Gustav Johansson m. fl. (M) yrkar att nämnden beslutar enligt följande:

1. avslå förvaltningens förslag till beslut.
2. återremittera ärendet
3. därutöver anföra följande.

Moderaterna delar grundambitionen att Stockholm ska vara en av världens bästa städer att åldras i. Stockholm ska vara en stad som präglas av trygghet, valfrihet och framtidstro. Förslaget som är en bra grundplatta, men den har alldeles för låg ambitionsnivå. Den styrande majoriteten går hårt på möjligheterna för äldre att leva i Stockholm, med hårdare regler för vilken mat som serveras på äldreboenden och att, som vänstermajoriteten gjort, förbjuda ett glas vin eller öl på vissa seniorträffar är ett exempel på onödigt förmynderi. En åldersvänlig stad måste präglas av tillit till de äldres omdöme, inte av onödiga restriktioner. I ett läge där, enligt stadens egna prognoser, andelen 65–79-åringar kommer att öka med nästan 18 procent fram tills 2034 och andelen över 80 med drygt 50 procent är det viktigt att staden har en plan för hur man ska göra Stockholm till en bättre plats att bo i som äldre. Den här planen når inte i upp till den målsättningen.

Handlingsplanen präglas av övergripande och allmänt hållna mål utan tydlig ansvarsfördelning eller mätbara indikatorer. För att undvika att planen blir ett dokument som samlar damm måste varje utvecklingsområde ha tydliga indikatorer med konkreta mätbara mål: Vi anser att förslaget till beslut prioriterar visioner framför genomförbarhet och misslyckas med att adressera de verkliga utmaningarna inom äldreomsorgen. För att planen ska kunna omsättas i reell förbättring för Stockholms äldre krävs en tydligare inriktning i dokumentet. Ett talande exempel är att HBTQI-personer bara direkt nämns en enda gång i dokumentet, trots att Folkhälsomyndigheten varnar för en stor oro hos gruppen om framtidens vård och omsorg. Moderaterna ser ett stort behov av att konkretisera hur äldre som tillhör en utsatt grupp ska skyddas. Ett bra första steg hade varit att HBTQI-certifiera hemtjänsten, vilket dessvärre den styrande majoriteten motsätter sig.

Vi är oroliga över formuleringarna om att nämnder ska samverka för att nå flera målsättningar utan att det tydliggörs vilken nämnd eller vilket bolag som bär huvudansvaret. Det måste tydligt framgå vem som äger respektive mål och aktivitet. Varje större åtgärd bör också följa med en tidsplan samt en analys av dess ekonomiska konsekvenser för att säkerställa realism och genomförandekraft. Vänstermajoritetens politik riskerar att urholka den valfrihet som stockholmarna värdesätter. Handlingsplanen nämner samverkan, men i praktiken ser vi hur välfungerande privata utförare motarbetas till förmån för lösningar i egen regi. Detta leder till minskad mångfald, sämre konkurrens och en förlust av viktig kompetens och erfarenhet. Fokus måste alltid vara kvalitet och effektivitet för den äldre, oavsett vem som utför tjänsten. Vi motsätter oss en ideologisk styrning där huvudmannaskap är viktigare än resultat. Den nyligen framtagna äldreboendeplanen visar med all tydlighet på vikten av att privata aktörer är med och behandlas som partners snarare än som motståndare.

Planen misslyckas med att tillräckligt tydligt skilja på behoven hos olika grupper av äldre. Behovet av bostäder ser olika ut för en aktiv 70-åring och en skör 90-åring.

Handlingsplanen är svag när det gäller äldres roll på arbetsmarknaden. En åldersvänlig stad måste erkänna den värdefulla resurs som äldre med sin kompetens och erfarenhet utgör. Staden bör som stor arbetsgivare föregå med gott exempel och skapa förutsättningar för dem som vill och kan arbeta längre. Dessutom föreslår vi att frågan om inkludering av äldre i arbetslivet lyfts in som en specifik punkt under utvecklingsområdet "Social inkludering".

Sammanfattningsvis anser Moderaterna att handlingsplanen behöver omarbetas för att bli ett verkningsfullt verktyg. Det här känns som ett AI-genererat dokument fyllt med värdeord, inte en konkret handlingsplan för att göra Stockholm bättre för stadens äldre. Handlingsplanen måste fokusera på konkreta åtgärder, säkerställa verklig valfrihet, främja en differentierad bostadsmarknad och se äldre som en resurs. Endast då kan vi bygga ett Stockholm där alla kan åldras med trygghet och värdighet.

Ordförande Hassan Jama (V) yrkar att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Hassan Jama (V) ställer proposition på om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras enligt Gustav Johansson m. fl. (M) förslag till beslut och finner att nämnden beslutar att ärendet ska avgöras idag. Ordförande Hassan Jama (V) ställer Gustav Johansson m. fl. (M) förslag och förvaltningens förslag till beslut mot varandra och finner att nämnden beslutar i enighet med förvaltningens förslag till beslut.

Reservationer

Gustav Johansson (M) reserverar sig mot beslutet i förmån för sitt eget yrkande.

Särskilda uttalanden

Peter Backlund (L) har lämnat in ett särskilt uttalande:

Stockholmsliberalerna delar i huvudsak förvaltningens bedömning av handlingsplanen för en åldersvänlig stad och välkomnar att frågan ges ett tydligare och mer samlat grepp. En åldersvänlig stad handlar ytterst om självbestämmande, trygghet och faktisk delaktighet. Det innebär att äldre ska kunna röra sig fritt, påverka sin vardag och ha reella valmöjligheter i frågor som rör boende, stöd och omsorg.

Samtidigt är det avgörande att handlingsplanen inte stannar vid övergripande ambitioner eller värdeord. Genomförandet måste följas systematiskt och kopplas till konkreta prioriteringar i stadens budget och styrning. Det räcker inte att målen finns formulerade –

de måste också avspeglas i resursfördelning, uppföljning och tydligt ansvar.

Boendefrågan är central i detta. Servicehusen fyller en viktig funktion som mellanboendeform och erbjuder en kombination av självständighet, trygghet och gemenskap. Utvecklingen de senaste åren, med minskat antal beslut och ökad andel avslag, behöver tas på allvar. Det riskerar annars att urholka äldres faktiska valmöjligheter. Om staden menar allvar med att stärka självbestämmandet måste servicehusens roll långsiktigt säkras och utvecklas, inte gradvis försvagas genom minskad tillgång och ingen alls som det exempelvis skett i Enskede-Årsta-Vantör.

Tillgängligheten i stadsmiljön är en annan grundförutsättning. När framkomligheten brister, exempelvis vintertid, begränsas äldres rörelsefrihet i praktiken. Ötrygga eller svårframkomliga gångvägar leder till isolering, minskad självständighet och i förlängningen ökade behov av stöd. En åldersvänlig stad måste fungera i vardagen – året runt och i hela staden.

Handlingsplanen är ett viktigt steg. Men dess värde avgörs av genomförandet. Det behövs tydlig uppföljning som visar att ambitionerna också ger konkret effekt för äldre stockholmarnas livsvillkor. Först då kan staden på allvar säga att den är åldersvänlig i praktiken, inte bara i styrdokument.

Christina Peterson (C) har lämnat in ett särskilt uttalande:

Centerpartiet instämmer i ambitionen att Stockholm ska vara en åldersvänlig stad. Att motverka ålderism är inte bara en fråga om värdighet och mänskliga rättigheter, utan också en förutsättning för att klara välfärdens långsiktiga finansiering. Att diskriminera människor på grund av ålder är ohållbart – både socialt och samhällsekonomiskt.

Det är positivt att den reviderade handlingsplanen har förtydligats i flera avseenden. Ansvarsfördelningen mellan stadens nämnder och bolag har blivit tydligare, och planen avgränsas nu bättre i relation till andra styrdokument och program. Detta är viktiga steg för att skapa en mer sammanhållen styrning.

Samtidigt kvarstår flera brister. Planen saknar fortfarande tydliga prioriteringar och konkreta, uppföljningsbara mål. För att arbetet med en åldersvänlig stad ska bli mer än en ambition krävs en tydligare struktur för hur utvecklingsområdena ska omsättas i praktisk handling och hur resultaten ska mätas över tid.

Centerpartiet vill också betona vikten av att bostadsfrågan hanteras med konkreta verktyg som stärker äldres självständighet och valfrihet. Det måste bli enklare för äldre att planera sitt boende i tid och att byta från en otillgänglig bostad till en mer anpassad. Därför vill Centerpartiet införa en flyttlots för äldre som kan ge konkret stöd i den ofta övermäktiga processen att byta bostad. En sådan funktion skulle både öka livskvaliteten för äldre och bidra till en nödvändig rörlighet på bostadsmarknaden. Vi har även föreslagit

Vinterhjälp, en viktig åtgärd för att trygga äldres mobilitet även när vädret medför utmaningar.

Stockholm har alla möjligheter att vara en föregångare som åldersvänlig stad – men då krävs att handlingsplanen följs av tydligare prioriteringar, mätbar uppföljning och reformer som gör verklig skillnad i äldres vardag.

Emelie Wassermann (SD) har lämnat in ett särskilt uttalande:

Sverigedemokraterna delar ambitionen att Stockholm ska vara en stad där äldre kan leva ett tryggt, aktivt och värdigt liv. En åldrande befolkning ställer krav på tillgängliga bostäder, trygga utemiljöer, fungerande vinterväghållning, god information och insatser mot ensamhet. Dessa frågor är centrala för livskvalitet och självständighet.

Samtidigt konstaterar vi att handlingsplanen är mycket bred och övergripande. Den innehåller många goda intentioner men få tydliga prioriteringar och begränsad konkretisering av hur målen ska genomföras och följas upp. För att planen ska få faktisk betydelse behöver den omsättas i mätbara mål, tydliga ansvarsfördelningar och realistiska åtgärder.

Vi ser också behov av att säkerställa att arbetet inte leder till ökad administrativ börda utan tydlig effekt i vardagen. Det är i den fysiska stadsmiljön, i äldreomsorgen, i tillgängligheten till service och i det förebyggande arbetet mot fall, ensamhet och isolering som skillnad ska märkas.

Äldre är inte en homogen grupp, och insatser måste ta hänsyn till olika behov och livssituationer. Samtidigt måste ambitionsnivån stå i rimlig proportion till ekonomiska förutsättningar. Resurser ska i första hand gå till konkreta förbättringar som stärker trygghet, självständighet och livskvalitet. För att insatserna ska träffa rätt är det viktigt att de tas fram i dialog med stadens pensionärsråd och att så många äldre som möjligt ska få komma till tals.

Sverigedemokraterna stödjer inriktningen att göra staden mer åldersvänlig, men förutsätter att genomförandet präglas av tydliga prioriteringar, kostnadsmedvetenhet och fokus på praktisk nytta för stadens äldre invånare.

Handlingar i ärendet

- EÅV 2025/1057-2 Tjänsteutlåtande Remiss av handlingsplan för åldersvänlig stad
- EÅV 2025/1057-1.1 Handlingsplan för en åldersvänlig stad

§ 15**Stadsdelsdirektörens information**

Stadsdelsdirektör Anders Carstorp informerar om kommande chedsforum, trygghetsvandringar i Rågsved samt att förvaltningen tillstrykts medel för insats och investering från stadsledningskontoret. Avslutningsvis informeras att ansökningsen för sommarkollo nu är öppen.

§ 16**Anmälningar för kännedom****Beslut**

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd lägger anmälningsärendena till handlingarna.

Anmälda handlingar

- Protokoll från Enskede-Årsta-Vantörs sociala delegation 22 januari 2026
- Protokollsutdrag från socialnämnden 2026-01-27 § 8
- Stadsrevisionen informerar, januari
- Kommunfullmäktiges beslut 2025-01-26 § 14
- Kommunfullmäktiges beslut 2026-01-26 § 17
- Protokoll från Enskede-Årsta-Vantörs sociala delegationen 5 februari 2026
- Protokoll fört vid Stadsdelsnämndens pensionärsrådsmöte den 2026-02-16

§ 17
Redovisning av delegationsbeslut
EÅV 2025/941

Beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd lägger rapporten till handlingarna.

Handlingar i ärendet

- EÅV 2025/941-3 Redovisning av delegationsbeslut 2026-02-06

§ 18**Stadsdelsnämndens frågor****Beslut**

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ger förvaltningen i uppdrag att bereda skrivelserna nedan och återkomma till nämnden med svar.

Inkomna skrivelser

Hassan Jama (V) m.f. Kristina Öberg m.f. Peter Dannqvist (MP) lämnar in en skrivelse om webbutbildning i miljöprogrammet. Christina Peterson (C) lämnar in en skrivelse om konsekvenserna av kompetensutvisningar för Enskede-Årsta-Vantör. Peter Backlund (L) lämnar in en skrivelse om oro för rekrytering till högerextrema aktivklubbar bland barn och unga.